

דברי סיכום לפרק "במה מדליקין"

הבעיה היסודית שבפרק זה – מה הוא עיקרה של מצוות הדלקת נרות שבת – הוכרעה הלכה למעשה בכיוון אחד. סוכם כי לנרות השבת תפקיד שמושי בעיקרו – להוסיף לעונג השבת את האור, המנעים את האוירה והמוסיף נוחיות לאכילת סעודת השבת. משום כך סוכם כי השמנים הכשרים להדלקת נרות השבת הם אלה היפים לשימושם – להארה תקינה וסדירה. אף כי היו חכמים שניסו לקבוע הגבלות בשימוש שמנים מסוימים לנרות שבת, תוך כוונה להעלות את דרגתה של המצווה, הרי נדחו שיטותיהם מן ההלכה. השמנים והפתילות שנאסרו לשימוש נאסרו הן משום שאין שימושם יפה להארה, והן משום שהם עלולים לגרום לחילול שבת.

הדיון הרחב בקשר לנרות הנוכה המצוי בפרק זה, ושבו נכללים למעשה כל דיני הנוכה, משמש לענינו וגם להבלטת תפקידם של נרות השבת. המסקנה היא כי נרות הנוכה יש בהם כמעט בכל דבר מעין ניגוד לנרות השבת. בעוד שנרות השבת נועדו להאיר, הרי בנרות הנוכה המצוה היא בעצם המעשה ההיפוך של הדלקת הנרות. נרות השבת עשויים לשימושם של בני הבית, נרות החנוכה אסורים בכל שימוש. וכתוצאה משני עקרונות אלה, צריכים נרות השבת להיעשות מהמרים מיוחדים, שיוכלו לבעור כראוי, שעה שבנרות החנוכה אין כל הגבלה, שהרי לא נועדו אלא לפרסום הנם.

אף כי קבעה ההלכה את נרות השבת בתחום השימושי-המעשי בלבד, הרי הוסיפו חכמים בדברי אגדה והעלו הרבה את גודל המצוה שיש בהדלקת הנרות, ואת מהותם הסמלית כבטוייה של קדושת השבת עצמה.